2026-10-21

Nytt majoritetsstyre för Region Stockholm

Politisk plattform 2026–2030

God ekonomisk hushållning och styrning

Region Stockholm har starka finanser, men står samtidigt inför stora utmaningar. En orolig omvärld, en hög investeringsnivå och ett kommunalt utjämningssystem där Region Stockholm tvingas att ta statens finansieringsansvar innebär problem som måste hanteras. Även utveckling som i grunden är mycket positiv, som att allt fler blir allt äldre och att den medicinsk-tekniska utvecklingen går starkt framåt, innebär ett högt kostnadstryck för hälso- och sjukvården.

Allt detta ställer krav på resultatöverskott för soliditet i enlighet med Region Stockholms målnivå, om det ska säkerställas att dessa stora kostnadstillägg inte drabbar verksamheterna inom hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken negativt på längre sikt. Tydliga finansiella mål är avgörande för att Region Stockholm ska kunna kombinera god service med långsiktigt ansvar för skattebetalarnas pengar. Region Stockholm ska ha ett finansiellt resultat på i genomsnitt minst 2 procent av de samlade skatteintäkterna, inklusive generella statsbidrag och kommunal utjämning. Soliditeten ska årligen öka till år 2030 samt uppnå minst 20 procent på lång sikt. Det är också angeläget att utveckla regionens kostnadsuppföljning och aktivt följa kostnadsutvecklingen, med förbättrade analyser över orsakerna till kostnadsökningar, samt förbättra prognossäkerheten. Ett nytt mål om prognossäkerhet ska införas.

Region Stockholm har landets högsta investeringsnivå. Investeringsplaner, inom ramen för Region Stockholms finansiella kapacitet och likviditetsutveckling, ska prioritera ersättningsinvesteringar och fullföljandet av pågående projekt. Inom ramen för de nyinvesteringar som görs ska investeringsprojekt som stärker regionens beredskap inför kris, klimatförändringar och ytterst krig, samt investeringsprojekt som är nödvändiga för att möta framtida vårdbehov, prioriteras. Detta gäller i synnerhet när båda perspektiven kan mötas i samma objekt, exempelvis vad gäller närsjukhusen. En viktig del är att också ta hand om regionens fastigheter och säkerställa att nödvändigt underhåll genomförs i tid.

Skattepengar ska i alla regionala verksamheter användas effektivt. Utgångspunkten är att Region Stockholm inte ska ta ut en högre skatt än vad som är nödvändigt för att kunna bedriva de verksamheter som regionen ansvarar för effektivt och med bra kvalitet utifrån invånarnas behov. Att göra detta innebär också att det finns tillräckligt många medarbetare och att de har goda förutsättningar för att kunna utföra sitt arbete. Det innebär även att regionen har det utrymme som krävs för att finansiera ingångna pensionsåtaganden och beslutade investeringar.

Region Stockholm genomförde under föregående mandatperiod en höjning av regionskatten. Inriktningen är att, när det ekonomiska utrymmet medger det, trappa ned den genomförda höjningen av skattesatsen med sikte på 2022 års nivå på regionskatten. En sänkning på 5 öre genomförs i budget 2027. I varje budgetförhandling ska

skattesänkningar vägas mot ambitionshöjningar inom regionens verksamheter. Ett utrymme ska inte skapas genom att höja taxan samtidigt som skatten sänks.

Region Stockholm är den största medlemmen i Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Regionen följer det arbete som SKR själv har initierat för ökad transparens och öppenhet och ser positivt på detta.

Styrning och ledning

För att skattemedlen ska användas varsamt och ändamålsenligt krävs en välfungerande och effektiv styrning och ledning av regionens verksamheter. Samarbete och samverkan inom hela Region Stockholms verksamhet, med särskild betoning på hälso- och sjukvården, ska prioriteras under mandatperioden. Antalet mål och indikatorer ska hållas nere i antal för att motverka detaljstyrning och dubbelstyrning. Det pågående arbetet med kategoristyrning och att genomföra effektiva och samordnade upphandlingar ska fortsätta att utvecklas och bidra till kostnadseffektivitet, robusthet och miljömässig hållbarhet. Även arbetet och samverkan inom det regionala utvecklingsuppdraget och kulturarbetet är viktigt för att stärka Stockholmsregionens attraktionskraft, skapa hållbar tillväxt och utveckla goda livsmiljöer i hela länet.

Regionens administrativa arbete ska ske så kostnadseffektivt och ändamålsenligt som möjligt. Resurser ska frigöras från byråkrati och administration samt från konsulter för att i stället gå till vården och kollektivtrafiken. Bland det viktigaste är att medarbetare i sjukvården, kollektivtrafiken och andra regionala verksamheter ska kunna genomföra nödvändig administration så effektivt som möjligt. Detta kräver ändamålsenliga digitala verktyg. Potentialen för att minska tidsåtgång och kostnader med exempelvis AI-lösningar är stor under kommande år. Därför får inte målen om låga administrativa kostnader vara ett hinder för att kunna investera i nya lösningar och verktyg. Region Stockholm ska tvärtom vara ledande i att använda digitala verktyg och säkra AI-lösningar för att effektivisera såväl verksamhet som administration. Ett nytt krav ska införas där varje ny digital lösning ska bidra till en mätbar verksamhetsnytta exempelvis genom minskad administration, högre kvalitet, ökad patientsäkerhet eller förbättrad tillgänglighet.

- Arbetet med konsultväxling ska fortsätta och regionen ska fortsätta arbeta med att hålla kostnaden för inhyrd vårdpersonal låg.
- Antalet mål och indikatorer ska hållas nere för att motverka detalj- och dubbelstyrning.
- Samverkan och samarbete inom hela Region Stockholm ska systematiskt stärkas.
- Regionens upphandlingar ska effektiviseras och samordnas.

- Arbetet med konsultväxling och att hålla nere regionens kostnader för hyrpersonal ska fortsätta.

Välfärdsbrottslighet

Den systemhotande organiserade brottsligheten ska bekämpas med all kraft. Region Stockholms arbete med att motverka fusk, fiffel och välfärdskriminalitet ska utvecklas. Skattepengarna ska gå dit de är avsedda. Schyssta och tydliga spelregler gynnar alla de aktörer som gör rätt för sig. Regionens funktioner som arbetar med att motverka välfärdskriminalitet ska stärkas. Inte minst handlar det om fortsatt metodutveckling för att ligga steget före oseriösa och kriminella aktörer. Samverkan med polisen och andra myndigheter samt länets kommuner ska fördjupas för att stävja fusk och välfärdskriminalitet.

Region Stockholms upphandlingsarbete ska förbättras för att motverka oseriösa aktörer, inte minst inom byggsektorn. En viktig del av detta handlar om att hålla nere antalet underleverantörsled. Offentligt finansierad verksamhet ska hålla hög kvalitet och använda skattemedlen ansvarsfullt. Det kräver skärpta krav, välfungerande uppföljning och bättre möjlighet att vidta åtgärder mot aktörer som inte lever upp till sina åtaganden.

Region Stockholm ska utifrån detta ta fram en nollvision för välfärdskriminalitet som ska genomsyra hela regionens verksamhet oavsett driftsform.

- En nollvision för välfärdskriminalitet inom verksamheter som drivs eller finansieras av Region Stockholm ska tas fram.
- Samverkan med polisen och andra myndigheter samt länets kommuner ska fördjupas.
- Region Stockholms upphandlingsarbete ska skärpas, bland annat genom att minska antalet underleverantörsled.
- Metodutvecklingsarbetet för att stävja välfärdsbrottslighet ska förstärkas samtidigt som krav och granskningar skärps och det görs enklare att säga upp aktörer som missköter sig.

Beredskap

I en orolig omvärld och ett förändrat säkerhetspolitiskt läge med krig i vårt närområde behöver Region Stockholms beredskap förstärkas. Regionen ska inom alla verksamhetsområden se över möjligheten att ta initiativ till nya och relevanta

samarbeten med andra aktörer inom totalförsvaret. Samordningen av initiativ och insatser för att stödja Ukraina och dess folk ska fortsätta.

I beredskapsarbetet har alla vårdgivare en roll att fylla, oavsett driftsform. För att fungera i kris och höjd beredskap är det viktigaste att regionens verksamheter fungerar och är välfinansierade även i vardagen. Region Stockholm ska som en del i detta arbeta för mer cirkularitet med minskat beroende av externa leveranskedjor. Det kommer även att krävas ytterligare riktade insatser för att stärka regionens beredskap, både i form av satsningar och investeringar. En viktig del handlar om scenarioplanering för att möta framtida behov.

Under kommande mandatperiod ska behovet av centrallager mötas för att förstärka regionens försörjningsberedskap utifrån gällande behov. Därutöver ska regionen säkerställa att sjukhusen har tillräckliga centralförråd för att lagerhålla kritiska produkter. Totalt ska regionen ha minst en månads normalförbrukning av sjukvårdsmaterial.

Akutsjukhusens beredskap- och säkerhetsarbete ska förstärkas. Målet ska vara att alla akutsjukhus ska uppnå vardagsrobusthet för att säkra den löpande sjukhusdriften i händelse av kris, krig eller höjd beredskap. Därtill ska akutsjukhusen ha tillräckligt många skyddsrum och skyddade utrymmen för att klara att skala upp verksamheten där det bedöms nödvändigt. Det är utifrån ett beredskapsperspektiv centralt att det finns personal anställda av regionen som kan hantera kritiska fastighetssystem och liknande.

- Region Stockholms arbete med civil beredskap ska stärkas med utgångspunkt i en stabil grundfinansiering av kärnverksamheterna.
- Försörjningsberedskapen utifrån gällande behov ska förstärkas.
- Arbetet för att uppnå vardagsrobusthet på samtliga sjukhus och förstärka skyddsrum samt skyddade utrymmen ska skalas upp.

Forskning, innovation, AI och life science

Stockholmsregionen ska vara en spjutspets för banbrytande forskning, modern sjukvård och innovativ utveckling. Det är genom ny kunskap som vården kommer att kunna bota sjukdomar som i dag är obotliga, och genom ny teknik kan varje patient få en säkrare och snabbare vård. Region Stockholm har både ett särskilt ansvar och stora möjligheter. Här finns forskningsmiljöer i världsklass, framstående sjukvård, starka akademiska institutioner och ett innovativt näringsliv präglat av kreativitet och nytänkande. Det är styrkor som ska värnas och utvecklas samt tas tillvara i den gröna omställningen.

Life science driver utvecklingen av nya behandlingar, läkemedel och precisionsmedicin som är avgörande för att rädda liv och förbättra livskvaliteten för patienter. Samtidigt

skapar det ekonomisk tillväxt i en av Sveriges viktigaste exportindustrier. Men den globala konkurrensen hårdnar. Region Stockholm behöver ta en aktiv roll genom hela innovationskedjan, från forskning till marknad. Då kan regionen ta en central roll i en europeisk kraftsamling för life science. Patienterna i Region Stockholm ska även i fortsättningen få tillgång till de bästa läkemedlen.

God tillgång till och användning av hälsodata är viktigt för att utveckla sjukvården, stärka forskningen och främja innovation inom life science. Region Stockholm ska verka för en mer strukturerad och effektiv användning av hälsodata, och Centrum för hälsodata ska stärkas. Utvecklingen ska ske med respekt för patientintegritet och etiska principer och förutsätter säkra behandlingsmiljöer för hälsodata. Regionen ska också stärka förutsättningarna för kliniska prövningar, som är viktiga för såväl forskning och medicinsk utveckling som sjukvårdens beredskap. Därtill ska forskningsanslagen höjas och regionen ska underlätta för personal att kombinera arbete med klinisk forskning.

Genomförandet av kliniska läkemedelsprövningar ska vara en uttalad och fullt ut integrerad del av hälso- och sjukvårdens kärnuppdrag i Region Stockholm för att säkra patienters tillgång till nya, innovativa läkemedel och behandlingar.

Utvecklingen av AI och ny teknik har en enorm potential att öka effektiviteten och stärka regionens konkurrenskraft. Region Stockholm ska skala upp existerande innovations- och AI-satsningar för att skapa mer effektiva verksamheter. Det finns redan flera goda exempel på hur AI och digitala lösningar framgångsrikt har införts i verksamheter både i Sverige och internationellt. Region Stockholm ska aktivt följa utvecklingen och dra nytta av dessa erfarenheter för att utveckla nya arbetssätt inom vården, kollektivtrafiken, kulturen och regionplaneringen. Samtidigt medför den nya tekniken både etiska och kapacitetsmässiga utmaningar. Region Stockholm ska därför ligga i framkant när det gäller ansvarsfull användning och utveckling av AI, där innovation och etik går hand i hand.

- Region Stockholms investeringar i forskning och innovation ska stärkas.
- Region Stockholm ska vara en världsledande AI-region, både i fråga om utveckling och användning av ny teknik.
- Investeringar ska göras för att stimulera fler kliniska prövningar och säkra patienters tillgång till nya, innovativa läkemedel och behandlingar.
- Region Stockholm ska verka för en mer strukturerad användning av hälsodata och arbeta för att stärka Centrum för hälsodata.
- Anslagen till innovationsfonden ska öka.
- Innovations- och AI-satsningar ska skalas upp.

En hälso- och sjukvård som ges i tid och efter behov

Hälso- och sjukvården är Region Stockholms överlägset största verksamhet och i centrum för vårt samarbete. Regionen har vårdgivare i världsklass som inte bara ger vård till invånarna i Stockholms län utan dessutom till patienter från hela landet. Såväl Region Stockholms nästan 50 000 vårdanställda som medarbetare hos ett stort antal privata samt idéburna vårdgivare gör detta möjligt.

Vården ska vara jämlik och behovsstyrd, med god tillgänglighet i hela länet, hög patientsäkerhet och hög kvalitet. Patientens valfrihet är en viktig del av vården och ska värnas.

Vårdköerna ska kortas. Ingen patient ska behöva vänta längre än nödvändigt på vård, vare sig det handlar om kontakten med sin fasta läkare inom primärvården, ett besök på akuten, en undersökning, ett återbesök eller en operation. I ett nationellt perspektiv har Region Stockholm jämförelsevis korta väntetider, men koalitionen är inte nöjd med dagens situation. Stora insatser behöver genomföras för att korta köerna och stärka tillgängligheten till vård i hela länet. Det inbegriper akutmottagningarna. Patienter ska få vård på den vårdnivå som bäst passar deras behov. Det gör att vårdens resurser kan användas optimalt. Akutsjukhusens arbete för effektiva flöden, snabbare läkarbedömning och rätt kompetensmix ska stärkas. Här kan även inspiration hämtas från Danmark och Norge.

Allt fler lever allt längre, och allt fler sjukdomar kan botas och behandlas. För den enskilde innebär det ett längre liv med bättre hälsa, och för samhället är det en stor välfärdsvinst. Samtidigt innebär det att hälso- och sjukvården står inför stora utmaningar när vårdbehovet växer. Fler måste kunna få hjälp på sin vårdcentral i ett tidigt skede, vilket i sin tur kräver att resurserna dit ökar.

Allt detta förutsätter en god grundfinansiering av vårdverksamheterna, att det samlade antalet vårdplatser av olika slag, samt det samlade antalet vårdmedarbetare i regionen, ökar. Det gäller den samlade hälso- och sjukvården i regionen, oavsett driftsform. Yrkesgruppsmixen kan dock variera över tid. Varsel inom vårdyrken kommer inte att ske under mandatperioden och en god kapacitet för att möta vårdbehoven ska säkerställas.

Detta förutsätter i sin tur att hälso- och sjukvården är effektivt organiserad och att vårdens medarbetare kan lägga sin tid på vård snarare än administration. Initiativ från medarbetarna för att främja mer effektiva och ändamålsenliga förhållningssätt, såsom ”Kloka kliniska val” och ”Time needed to treat”, ska främjas. Digitala lösningar och utrymme för ett väl utvecklat innovationsarbete är viktiga verktyg i detta arbete.

Hälso- och sjukvårdens förmåga i kris och ytterst krig är beroende av förmågan i ett normalläge. En god beredskap bygger således på att hälso- och sjukvården har en bra kapacitet och god bemanning av medarbetare som har en god arbetsmiljö och möjligheten att utvecklas på sina arbetsplatser.

På närsjukhusen bedrivs viktig vård i privat, offentlig och idéburen regi och så ska det även vara framöver. Närsjukhusen har en viktig roll i hälso- och sjukvårdssystemet, inte minst ur ett beredskapsperspektiv. Närsjukhusens roll i hälso- och sjukvårdssystemet är dock inte tillräckligt väldefinierad, varför ett utvecklingsarbete har bedrivits under den gångna mandatperioden. Detta arbete ska mynna ut i en närsjukhusplan.

- Satsningar på att korta vårdköerna är prioriterat under mandatperioden.
- Tillgängligheten till vård ska bli bättre i hela länet.
- Vårdverksamheterna ska ha en god grundfinansiering.
- Det samlade antalet vårdplatser av olika slag ska öka inom regionen.
- Hälso- och sjukvården ska vara effektivt organiserad och använda effektiva digitala verktyg för att minimera den tid vårdens medarbetare lägger på administration.
- Samordningen inom och mellan vårdnivåer behöver bli bättre och mer patientcentrerad.
- Initiativ såsom Kloka kliniska val och Time needed to treat ska främjas.
- Region Stockholm ska ta fram en närsjukhusplan.

Ett gott och jämlikt bemötande i hälso- och sjukvården

En del av en jämlik vård är att alla vårdgivare arbetar strukturerat och kontinuerligt mot fördomar och för inkludering, och att vårdens medarbetare har en god kompetens kring exempelvis hedersproblematik, funktionsnedsättningar och HBTQI-personers särskilda förutsättningar.

Det är även viktigt att behovet av tolkar för personer med olika språk och funktionsnedsättningar tillgodoses. Ledsagning ska erbjudas vid samtliga sjukhus. Riktlinjer och kriterier för hjälpmedel ska ses över med utgångspunkt i jämlikhet, stringens och behovsstyrning.

Hälso- och sjukvården och tandvården har även en viktig roll i att upptäcka våld i nära relationer. Detta arbete ska utvecklas. Arbetet med att förbättra omhändertagandet av personer som utsätts för våld i nära relationer ska fortsätta.

En god och sammanhållen vård för regionens äldre invånare

Äldre personer har inte sällan en kombination av flera sjukdomar som kräver ett personcentrerat omhändertagande i vården och samordnade vård- och

omsorgsinsatser. En förbättrad samverkan med kommunerna är en viktig del, liksom en väl utbyggd primärvård och en väl fungerande akutsjukvård och geriatrisk vård.

All vård behöver präglas av ett sammanhållet förhållningssätt för den enskilde och dess anhöriga. Den specialiserade vården behöver samtidigt vara mer tillgänglig för konsultation för primärvården. Antalet geriatriska vårdplatser ska utökas för att möta behoven och kvaliteten ska fortsätta utvecklas i linje med beställarplanen för vård av äldre.

Den avancerade sjukvården i hemmet (ASiH) är en både uppskattad och kostnadseffektiv vårdform. Tack vare välutbyggd ASiH avlastas akutsjukhusen och vårdplatser frigörs. Den pågående utredningen om ASIH ska genomföras för att utveckla vårdformen och bland annat se över 120-dagarsregeln.

Vården i livets slutskede ska bli tryggare och mer sammanhållen. Fler patienter ska få ett värdigt slut med stöd av den palliativa vården. Samverkan mellan akutsjukhusen, ASiH och geriatriken ska förbättras. Det palliativa omhändertagandet av patienter på akutsjukhusen ska stärkas, exempelvis genom konsultteam. Kapaciteten inom den palliativa vården ska säkras och bli mer långsiktigt robust. Den geografiska spridningen ska vara god för att möjliggöra vård i livet slutskede närmare patientens hem.

En stark vårdkedja före, under och efter förlossning

Vården före, under och efter förlossning ska vara trygg för barnet, mamman och familjen. Det pågående arbetet med att förändra vårdval förlossning ska fortgå för att säkerställa en god kapacitet när barnafödandet sjunker.

Arbetsmiljön för vårdpersonalen inom förlossningsvården ska utvecklas, och inte minst ska undersköterskans roll förbättras. Region Stockholm ska arbeta med minst en barnmorska och undersköterska per födande med utgångspunkt i det tidigare 8-punktsprogrammet, med utrymme för lokala anpassningar efter vårdbehovet. Min Barnmorska ska utökas med målet att införas på samtliga förlossningsmottagningar och att fler gravida som har behov av ökat stöd får del av vårdformen. Patientavgiften för medförälder första natten efter förlossning ska avskaffas under mandatperioden. Resurserna till förlossningsvården och eftervården ska stärkas för att realisera en nollvision för oupptäckta förlossningsskador.

Amningsvården ska utvecklas och bli mer jämlik. Eftervården efter förlossning ska utvecklas och vården ska bli bättre på att upptäcka och behandla förlossningsdepression. Ettårskontroll efter förlossning ska införas. Hembesöksprogrammet inom eftervården ska utökas och stärkas.

Fler ska också kunna bli föräldrar genom ett ökat regionalt åtagande för IVF. Utredningen om möjligheten att subventionera äggfrysning ska fullföljas.

- Region Stockholm ska arbeta med minst en barnmorska och undersköterska per födande med utgångspunkt i det tidigare 8-punktsprogrammet, med utrymme för lokala anpassningar efter vårdbehovet.
- Min Barnmorska ska utökas med målet att införas på samtliga förlossningsmottagningar och att fler gravida som har behov av ökat stöd får del av vårdformen.
- Patientavgiften för medförälder första natten efter förlossning ska avskaffas under mandatperioden.
- Ettårskontroll efter förlossning ska införas.
- Regionens åtagande för IVF ska öka.

En trygg barnsjukvård

I Region Stockholm ska alla barn ha tillgång till en god och jämlik barnsjukvård. Medarbetarna inom barnsjukvården ska ha möjlighet att möta barnens särskilda behov. Familjecentralerna ska byggas ut och stärkas. Neonatalvården ska stärkas, både avseende kompetens och kapacitet. Den specialiserade barnsjukvården behöver ses över för att vården ska bli mer tillgänglig, jämlik och behovsstyrd.

Kvinnosjukvården ska utvecklas

För att ta ett samlat grepp om behovet av ökad kompetens och ett förbättrat bemötande ska ett specialistcentrum för kvinnosjukvård inrättas. Vidare behöver kunskapshöjande insatser vidtas för att säkerställa ett gott bemötande och möjlighet till god vård för kvinnor som lider av endometrios och klimakteriebesvär. Tillgängligheten till specialiserad gynekologisk vård ska stärkas i hela länet.

I dag finns otillräcklig evidens för att Socialstyrelsen ska rekommendera mammografi för kvinnor över 74. Genom att finansiera forskning om mammografi kan äldre kvinnor erbjudas mammografi. Samtidigt kan nödvändig kunskap erhållas om lämpligt åldersintervall för och möjligheter till en mer individualiserad bröstcancerscreening.

- Ett specialistcentrum för kvinnosjukvård ska inrättas.
- Tillgängligheten till specialiserad gynekologisk vård ska stärkas i hela länet.
- Kvinnor över 74 år ska erbjudas mammografi genom en större forskningsstudie.

Relationen mellan stat och region

Även om regionerna är huvudmän för merparten av hälso- och sjukvården har staten en viktig roll. Det gäller redan i dag för bland annat lagstiftning, tillsyn, kunskapsstyrning och finansiering, men på vissa områden behöver statens roll också stärkas. Region Stockholm välkomnar ett ökat statligt ansvar på de områden som Vårdansvarskommittén lyfter fram: kompetensförsörjning, läkemedel, vaccinationer, screening, rättspsykiatrisk vård samt luftburen ambulanssjukvård och luftburna sjuktransporter. Region Stockholm ska även vara ledande i att implementera nationella riktlinjer. Därtill ska Region Stockholm bli bättre på att nyttja statsbidrag.

Karolinska Universitetssjukhuset har en viktig roll i hela Sveriges sjukvårdssystem både när det kommer till mycket avancerad sjukvård och till vårdrelaterad forskning. Arbetet med att utveckla den högspecialiserade vården ska fortsätta med ambitionen att Region Stockholms sjukvårds spetskompetens ska kunna komma fler patienter till del.

- Region Stockholm ska välkomna ett ökat statligt ansvar på de områden Vårdansvarskommittén lyft fram.
- Region Stockholm ska arbeta för att fullt ut nyttja statsbidrag.

God och nära vård med vårdcentralen som nav

Primärvården är basen i hälso- och sjukvårdssystemet. Att säkerställa en fast läkarkontakt till alla och steg för steg närma sig riktvärdet om 1 100 patienter per läkare är av högsta prioritet. Det kräver i sin tur att mer resurser ges till primärvården och att handlingsplanen för fast läkare, liksom dimensioneringsplanen för ST i allmänmedicin, finansieras fullt ut. Primärvårdens andel av hälso- och sjukvårdens samlade resurser ska öka varje år under mandatperioden och följas upp genom den av regionfullmäktige fastställda budgetindikatorn för primärvårdens andel av sjukvårdsbudgeten.

Därtill ska ersättningsmodellen ses över för att säkerställa att styrningen av vårdcentralerna främjar ökad kontinuitet och att patienter faktiskt kommer i kontakt med sin fasta läkare. Tills det att målet är nått behöver en särskild bedömning göras av eventuella förslag till utökade uppdrag för vårdcentralerna, där målet särskilt beaktas.

Alla vårdcentraler ska hålla god kvalitet, ha en hög tillgänglighet och ha en resurssättning anpassad till behoven. Regionen ska ta fram fler verktyg för att arbeta mer med verksamhetsutveckling och kvalitetsarbete bland regionens vårdcentraler. Insatser ska göras för att stärka kvaliteten där så behövs. Vidare ska jämförelsetjänsten för vårdcentraler utvecklas med fler uppgifter om tillgänglighet, kontinuitet och kvalitet. Befintliga data ska användas i första hand för att undvika ökad administration för vårdgivarna.

Vårdcentralerna har en viktig roll i det systematiska folkhälsoarbetet. För att göra vården mer jämlik och stärka kontinuiteten ska ersättningen till vårdcentraler i områden med större vårdbehov stärkas under mandatperioden. Fler insatser ska införas för att minska hälsoklyftorna.

Förutsättningarna för småskaliga, professionsdrivna husläkarmottagningar i Region Stockholm ska utredas. Utredningen ska belysa uppdrag, ersättning, etableringsvillkor, samverkan och patienternas tillgång till en sammanhållen primärvård inom ramen för vårdval vårdcentral eller annan avtalsform.

Personer med funktionsnedsättningar har ofta större behov av samordning. Värdet av fast läkarkontakt är av särskild vikt. Hälso- och sjukvårdens arbete för personer med funktionsnedsättningar behöver stärkas. SMO-mottagningarna ska permanentas, stärkas och blir fler.

En utredning ska se över det akuta omhändertagandet utanför akutmottagningarna med fokus på behovet utanför ordinarie arbetstid. Det inkluderar såväl vårdcentralerna som närakuterna och möjligheten att införa jouröppna vårdcentraler. Utgångspunkten ska vara patienternas behov av tillgänglig och trygg vård på rätt och lägsta ändamålsenliga vårdnivå. Utredningen ska belysa ansvarsfördelning, samverkan och behov av öppettider, samt lämna förslag som stärker det samlade akuta omhändertagandet som avlastar sjukhusens akutmottagningar. Utredningen ska beakta vårdcentralernas roll som navet i den nära vården. Koalitionen är överens om att en ny närakut ska öppnas.

Tillgängligheten av vård i landsbygd och skärgård ska stärkas genom att läkarbåtsverksamheten utvecklas samtidigt som fler närmottagningar behöver etableras runtom i länet. Parallellt behöver det utredas och tas fram förslag på hur enklare vårdinsatser kan erbjudas närmare invånarna i landsbygd och skärgård genom mobila lösningar eller tillfälliga mottagningar i lokala samlingslokaler.

Vårdcentralerna ska fortsatt kunna erbjuda sina patienter möjlighet till videomöten när det är ändamålsenligt. 1177 på telefon under dagtid ska långsiktigt knytas till vårdcentralerna när möjligheten finns. Regionen ska verka för att avskaffa den digitala utomlänstaxan i syfte att främja kontinuitet och god tillgång till vård i patientens närhet.

Barnavårdscentralerna (BVC) är en bärande del av den svenska välfärdsmodellen. Deras viktiga arbete ska fortsatt förstärkas, inte minst i områden med större vårdbehov. Hembesöksprogrammet ska utvecklas. Vidare ska BVC:s kompetens för att bemöta olika typer av familjekonstellationer, såsom regnbågsfamiljer, ska förbättras.

Hemsjukvården är en viktig del i hälso- och sjukvården. Många av patienterna inom hemsjukvården är äldre och har även hemtjänst. I alla övriga regioner i landet har hemsjukvården kommunaliserats. Region Stockholm ska utreda förutsättningarna för detta.

- Resurserna till primärvården ska öka och handlingsplanen för fast läkarkontakt ska finansieras fullt ut.
- Den bonus som i dag ges till vårdcentraler som har under 1800 patienter per läkare ska ses över för att i än högre grad främja kontinuitet.
- Jämförelsetjänsten för vårdcentraler ska utvecklas med fler uppgifter om tillgänglighet, kontinuitet och kvalitet. Befintliga data ska användas i första hand för att undvika ökad administration för vårdgivarna.
- 1177 på telefon ska knytas till vårdcentralerna på dagtid när förutsättningarna finns.
- Förutsättningarna för småskaliga, professionsdrivna husläkarmottagningar i Region Stockholm ska utredas.
- Region Stockholm ska stärka arbetet för att alla vårdcentraler ska hålla god kvalitet.
- Region Stockholm ska verka för att avskaffa den digitala utomlänstaxan.
- Förutsättningarna för en kommunalisering av hemsjukvården ska utredas i samverkan med länets kommuner.
- SMO-mottagningarna ska permanentas och stärkas.
- En utredning ska se över det akuta omhändertagandet utanför akutmottagningarna med fokus på behovet utanför ordinarie arbetstid.
- En ny närakut ska öppnas under mandatperioden.
- Barnavårdscentralerna ska stärka sitt arbete med hbtqi+-kompetens, tillsammans med riktad kompetensutveckling för personalen.
- Vården i landsbygd och skärgård ska stärkas och byggas ut.

Snabb och effektiv prehospital vård

Den som drabbas av akut sjukdom eller skada ska kunna lita på att vården finns där när den behövs. För att patienter ska få rätt vård i rätt tid behöver hela den akuta vårdkedjan fungera väl och medarbetarna behöver ha goda förutsättning att utföra sitt arbete.

Ambulanssjukvården är en central del av sjukvårdssystemet. Medarbetarna i denna verksamhet har en särskilt utsatt arbetsmiljö. Det är av största vikt att värna om säkerheten för dem som varje dag står i frontlinjen för att ge vård till våra invånare

Ambulanssjukvården ska stärkas och utvecklas, bland annat genom att fortsätta förberedelserna för att Region Stockholm kan ta över prioriterings- och dirigeringsverksamheten från SOS Alarm med ett inledande fokus på dirigering. Samtidigt är det viktigt att detta sker på ett varsamt sätt utan att riskera patientsäkerheten. Med ambulansdirigering i regionens egen regi kan rätt vårdresurs styras till rätt patient i rätt tid. Det ökar patientsäkerheten, ger bättre möjligheter till snabbare vård och till utveckling och förbättring av den prehospitala vården. Arbetsmiljön ska förbättras. Ambulansmedarbetarna behöver få tillgång till

patientjournaler under sitt arbete. Det är viktigt både för patientsäkerheten och för medarbetarnas säkerhet.

- Regionen ska ta över ambulansdirigeringen från SOS Alarm.
- Ambulansmedarbetarnas arbetsmiljö och säkerhet ska stärkas.
- Ambulansmedarbetarna behöver få tillgång till patientjournaler under sitt arbete.

Tryggare och snabbare vård vid psykisk ohälsa

Den psykiatriska vården behöver stärkas. Vårdtider och behandlingsmetoder ska vara evidensbaserade och kunna anpassas utifrån den enskildes behov.

Köerna till barn- och ungdomspsykiatrin (BUP) måste bli kortare och fler måste få vård i tid. En handlingsplan för en köfri barn- och ungdomspsykiatri ska införas med målet att öka kapaciteten hos BUP samtidigt som all tillgänglig vårdkapacitet ska användas. BUP:s arbetssätt behöver utvecklas och alla barn och unga som är i behov av en fast vårdkontakt ska få det. Ansvar och kommande steg i vården ska vara tydligt för patienten och dess anhöriga.

En diagnos har ofta varit enda sättet att få hjälp, vilket har lett till att många har väntat länge på stödinsatser. Här behövs ett skifte, från ensidigt fokus på diagnos till fokus på insatser för en enklare vardag. Stöd ska kunna ges före diagnos, exempelvis via habiliteringen.

Övergången från barn- och ungdomspsykiatrin till vuxenpsykiatrin kan i dag medföra att patienterna hamnar mellan stolarna. Det behöver finnas en större flexibilitet vid överföringen till vuxenpsykiatrin eller primärvården. BUP:s åtagande ska gälla till dess att patienten blivit omhändertagen inom vuxenpsykiatrin eller primärvården. Det somatiska omhändertagandet av patienter med psykiatrisk problematik ska stärkas.

Ätstörningsvården ska få mer resurser och utvecklas. Forskning och verksamhetsutveckling ska främjas. Lokalerna för ätstörningsvården ska vara väl anpassade för verksamheten. Ätstörningsvården ska utvecklas för att säkerställa att dimensioneringen är korrekt, att vården är individanpassad och att ändamålsenliga behandlingsalternativ finns tillgängliga utifrån Socialstyrelsens riktlinjer. I detta ska möjligheten till utslussningsboende från långvarig slutenvård utredas. Ett viktigt utvecklingsområde är de måltider som serveras inom slutenvården.

Tillgängligheten till den könsbekräftande vården ska öka för att korta de långa köerna.

Habiliteringen ska byggas ut och bli mer tillgänglig. Samverkan mellan första linjens psykiatri, BUP, elevhälsan, skolan, socialtjänsten och kommunerna ska stärkas så att barn och ungas psykiska ohälsa upptäcks tidigare och att alla får stöd utifrån sina behov.

Även samordningen mellan psykiatrin, vårdcentralerna och habiliteringen behöver förbättras med tydligare ansvarsfördelning och en sammanhållen vård, så att patienterna får rätt vård på rätt nivå. Därtill behöver dialogen och samverkan med vårdgivare, patientföreningar och fackliga organisationer bli bättre.

Patientens delaktighet och inflytande ska stärkas med hänsyn till patienternas och anhörigas perspektiv. Rättspsykiatrin ska utvecklas med fokus på kvalitet och rehabilitering samt en väl fungerande övergång till öppen vård. Samverkan mellan psykiatrin, polisen, civilsamhället och kommunerna ska stärkas för att bättre möta unga med psykisk ohälsa som är i riskzonen för kriminalitet eller radikalisering. BUP ska även spela en viktig roll i att förebygga långvarig skolfrånvaro och stödja unga som blir hemmasittare. Region Stockholm ska arbeta för att minska användningen av tvångsåtgärder.

Beroendevården ska ha hög tillgänglighet. Den narkotikarelaterade dödligheten måste minska. Mini Maria-mottagningarna erbjuder i dag vård till barn och ungdomar med beroende. Dessa mottagningar ska stärkas utifrån identifierade behov. Region Stockholm ska ta initiativ till stärkt samverkan för beroendevården, inte minst för samordnade insatser för personer med långvarig beroendeproblematik i kombination med hemlöshet.

Vuxenpsykiatrin ska vara trygg, tillgänglig och hålla hög kvalitet med patientens bästa i fokus. År 2025 genomfördes upphandlingar av psykiatrin i fyra områden i Region Stockholm. Om pågående granskningar kan belägga avtalsbrott i sådan omfattning att avtalen bör hävas i förtid kommer så att ske. För framtiden är det viktigt att säkerställa att organiseringen av vuxenpsykiatrin tillmötesgår patienternas vårdbehov, kvalitet, valfrihet, tillgänglighet och mångfald på bästa möjliga sätt. Det är även viktigt att se över hur kravställan inom vuxenpsykiatrin kan utvecklas för att möta vårdbehovet hos befolkningen.

De förebyggande insatserna och vården i samband med suicidförsök ska utvecklas och förbättras. Det ska finnas de vårdplatser samt den kapacitet i öppenvården som krävs för bästa möjliga omhändertagande. Inom öppenvårdspsykatrin behövs fler intensiva insatser i syfte att förebygga slutenvårdsinläggningar.

- En handlingsplan för en köfri barn- och ungdomspsykiatri ska införas i kombination med mer resurser.
- Öppenvården ska stärkas genom fler intensiva insatser för att motverka att patienter hamnar i slutenvården.
- Ätstörningsvården ska utvecklas för att säkerställa att dimensioneringen är korrekt och att vården är individanpassad.
- Tillgängligheten till den könsbekräftande vården ska öka för att korta de långa köerna.

- För framtiden är det viktigt att säkerställa att organiseringen av vuxenpsykiatrin tillmötesgår patienternas vårdbehov, kvalitet, valfrihet, tillgänglighet och mångfald på bästa möjliga sätt.
- Dialogen och samverkan med vårdgivare, patientföreningar och fackliga organisationer ska förbättras.
- Habiliteringen ska byggas ut och samverkan mellan skola, socialtjänst, första linjen och vård ska stärkas för att barn och unga ska få rätt stöd i tid.
- BUP ska få bättre förutsättningar att bidra i det förebyggande arbetet mot kriminalitet och radikalisering.

Förbättrad folkhälsa för ett gott och långt liv

Region Stockholm ska prioritera ett långsiktigt och kunskapsbaserat folkhälsoarbete som ger fler människor möjlighet till ett friskare liv. När befolkningen blir äldre och vårdens resurser sätts under ökat tryck blir det allt viktigare att förebygga sjukdom, främja hälsa och upptäcka ohälsa tidigt. En större del av folkhälsoarbetet behöver bedrivas i samverkan med ideella och privata aktörer. Samtidigt bör innovativa metoder och finansieringslösningar, såsom sociala utfallskontrakt, uppmuntras och utvecklas vidare. Krafttag för att förbättra vården och stödet för personer med obesitas ska utgöra en självklar del i folkhälsoarbetet.

Folkhälsan ska genomsyra regionens verksamheter, från hälso- och sjukvårdens förebyggande insatser till kollektivtrafik och regional samhällsplanering. Genom arbetet med den regionala utvecklingsplanen, RUFS, ska Region Stockholm bidra till samhällen som främjar fysisk aktivitet, social gemenskap och jämlika förutsättningar för hälsa i hela länet. Tillgången till vaccin ska utvecklas med fokus på att förebygga allvarlig sjukdom och minska ojämlikheten i hälsa. Arbetet med den årliga influensavaccinationen ska stärkas för att öka vaccinationstäckningen, särskilt bland personer med ökad risk för allvarlig sjukdom.

En tredjedel av befolkningen lider av allergi och behovet av utvecklad vård är stort. Den pågående utredningen om ett akademiskt specialistcentrum för astma och allergi ska fullföljas i syfte att ett centrum ska inrättas.

- Region Stockholm ska utöka bidraget till ideella aktörer som jobbar med folkhälsa. En översyn och revidering ska göras för att uppdatera ansökningskriterier och riktlinjer kopplat till folkhälsobidragen.
- Region Stockholm ska stärka kunskapscentrumet för obesitas samt verka för att fler får tillgång till evidensbaserad behandling.
- Samverkan med kommunerna och elevhälsan ska stärkas i syfte att fånga upp och förebygga ohälsa i ett tidigt skede.

- Ett akademiskt specialistcentrum för astma och allergi ska inrättas.

Förbättrad tandvård och munhälsa

Tandvården är en självklar del av hälso- och sjukvården och spelar en central roll för människors hälsa och livskvalitet. Alla barn, unga, vuxna och äldre ska ha rätt till en god munhälsa hela livet genom tidiga insatser, förebyggande arbete och en jämlik och tillgänglig tandvård i länets alla delar. Tandvården för sköra äldre som får tandvård på sjukvårdstaxa ska stärkas genom att Region Stockholm tillsammans med Folktandvården och de privata tandvårdsgivarna utvecklar den uppsökande verksamheten. Som del av hälso- och sjukvårdssystemet ska samarbetet mellan tandvården och hälso- och sjukvården för att förebygga hjärt- och kärlsjukdom, diabetes och andra folksjukdomar utvecklas.

- Tandvården för barn med höjd risk för karies ska stärkas och samverkan mellan BVC, hembesöksprogrammet och tandvården ska utökas.
- Specialisttandvården ska få en bättre geografisk spridning och tillräcklig finansiering.
- En pilot för att stärka samverkan mellan tandvård och sjukvård i syfte att förebygga stora folksjukdomar ska genomföras.

Styrning av regionens hälso- och sjukvård

Styrningen av regionens hälso- och sjukvård har genomgått flera förändringar. I dag arbetar de olika vårdverksamheterna i högre grad som en del av en och samma organisation och samarbetar för att öka såväl effektiviteten som patientnyttan. Den utvecklingen ska fortsätta. Samtidigt finns några ytterligare områden som behöver ses över och utvecklas. I detta är det viktigt med en god dialog med berörda aktörer.

En översyn och utvärdering ska genomföras av beställar-utförarmodellen inom hälso- och sjukvården i Region Stockholm. Syftet är att hälso- och sjukvårdens styrning ska bli mer ändamålsenlig. Inte minst handlar det om att minska dubbelstyrning och onödig administration för vårdens medarbetare samt om att förbättra samarbete och samverkan inom regionens hälso- och sjukvård. Översynen ska genomföras förutsättningslöst.

I den tidigare styrningsutredningen genomfördes en översyn av vissa delar av Region Stockholms verksamhet. Vi vill ta nästa steg och utvärdera om även andra delar av regionens organisation kan utvecklas i syfte att öka samordning och effektivitet i verksamheten.

Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje (KSON) är en modell med stora fördelar vad gäller samverkan inom vård och omsorg. Men den står också inför tydliga utmaningar. En parlamentarisk utredning ska tillsättas i nära dialog med Norrtälje kommun i syfte att värna Norrtäljemodellen, som bland annat ska se över organisering och finansiering av modellen. Ett syfte är också att säkerställa tillgängligheten för invånarna i hela Norrtälje under hela året. En utredning ska också genomföras för att undersöka om modellen är lämplig för fler delar av länet.

- En översyn av beställar- och utförarmodellen ska genomföras.
- En översyn av ytterligare delar av verksamheten som ett andra steg på styrningsutredningen ska göras.
- En parlamentarisk utredning ska i dialog med Norrtälje kommun se över organisering och finansiering av KSON.
- En utredning ska genomföras i syfte att undersöka förutsättningarna och möjligheterna till att sprida Norrtäljemodellen.

Medarbetarna är vårdens viktigaste resurs

Medarbetarna är vårdens viktigaste resurs. Region Stockholm ska vara en attraktiv arbetsgivare och förbättra villkoren för vårdens medarbetare. Normen ska vara att alla erbjuds heltids- och tillsvidareanställningar. Trygga anställningar ska gälla alla medarbetare, även läkare i början av karriären, och arbetet med att motverka användandet av otydliga visstidsanställningar ska fortsätta.

Arbetet med att hålla nere beroendet av hyrpersonal ska fortsätta.

Vi vill skapa en arbetsmiljö där medarbetare vill och kan stanna kvar längre för att utveckla vården. Efter arbetsdagens slut ska medarbetarna ha ork kvar till familj, vänner och en aktiv fritid.

Region Stockholm ska fortsätta utveckla ett långsiktigt och systematiskt arbetsmiljöarbete med fokus på hållbara arbetsvillkor, återhämtning och minskad sjukfrånvaro. Medarbetarnas egna förslag till förbättringar ska tas tillvara, särskilt i verksamheter och yrkesgrupper där arbetsbelastningen och sjukfrånvaron är hög.

De som arbetar inom vården ska må bra på sitt arbete och inte känna behov av att gå ner i arbetstid av arbetsmiljöskäl. En pilotverksamhet för schemalagd återhämtning har tidigare påbörjats inom Region Stockholms vårdverksamhet. Denna ska genomföras inom ramen för den utlovade tvåårsperioden, och en gedigen utvärdering av såväl för- som nackdelar ska göras. Efter utvärdering sker ställningstagande om hur regionen ska hantera frågan framöver med grund i utvärderingen.

Medarbetarnas arbetsmiljö och chefernas förutsättningar för att vara chef ska stärkas. En viktig del av detta handlar om att ha ett inlyssnande ledarskap med nära dialog med bland annat fackliga organisationer.

Region Stockholm ska verka för en mer jämlik ersättning för nattarbete mellan vårdens yrkesgrupper, inom ramen för den svenska partsgemensamma modellen. Arbetet ska ske i dialog med de fackliga organisationerna och med målet att bättre värdera den belastning som nattarbete innebär.

Region Stockholm ska säkerställa kompetensförsörjningen inom bristyrken genom långsiktig kompetensplanering och kompetensutveckling samt goda arbetsvillkor. Statens insatser på området ska integreras i verksamheten. En kompetensförsörjningskommission ska ta fram hållbara strategier för rekrytering, utbildning och kvarstannande.

Region Stockholm ska fortsätta arbetet med att öka möjligheterna och incitamenten för medarbetare över 60 år att vilja och orka fortsätta arbeta och utvecklas i regionens verksamheter.

Region Stockholm ska utreda hur kontinuiteten och kvarstannandegraden kan öka, exempelvis genom en kontinuitetsbonus i form av ett lönetillägg eller andra åtgärder exempelvis inom bristyrken.

Alla medarbetare i regionfinansierad vård ska ges möjlighet att utvecklas genom hela yrkeslivet. Vidareutbildning och tydliga karriärvägar för fler yrkesgrupper ska säkerställas. Möjligheterna till betald specialistutbildning ska fortsätta utvecklas. En kontinuerlig fortbildningstid respektive kompetensutveckling som faktiskt går att ta ut på schemalagd arbetstid ska säkerställas för alla medarbetare i vården med legitimation eller skyddad yrkestitel.

Region Stockholm ska dimensionera antalet utbildningstjänster och antalet verksamhetsförlagda utbildningsveckor inom relevanta vårdyrken efter behov.

Fler förmåner ska erbjudas som gör Region Stockholm till en bättre arbetsgivare och underlättar vardagen för vårdens medarbetare. Subventionsgraden för SL-kort för regionens anställda ska öka.

- Region Stockholm ska bli en mer attraktiv och inkluderande arbetsgivare och insatser för att förbättra arbetsmiljön och minska sjukfrånvaron samt utveckla personalförmånerna ska genomföras.
- Trygga anställningar ska vara utgångspunkten i Region Stockholm.
- Region Stockholm ska ha ett inlyssnande ledarskap och tystnadskultur ska aktivt motverkas.

- Alla medarbetare i regionfinansierad vård med legitimation eller skyddad yrkestitel ska ha kontinuerlig fortbildning och kompetensutveckling som går att ta ut på schemalagd arbetstid.
- Subventionsgraden för SL-kort för regionens anställda ska öka.
- Inom ramen för partsmodellen ska Region Stockholm verka för att jämlika villkor för nattarbete råder mellan olika yrkesgrupper inom vården.
- Pågående pilotverksamhet för schemalagd återhämtning ska slutföras och utvärderas.
- Region Stockholm ska identifiera insatser och incitament för att bättre ta tillvara senior kompetens och för att fler anställda i vården ska kunna och orka arbeta längre än i dag, och även efter pensionsåldern.
- Region Stockholm ska inrätta en kompetensförsörjningskommission.
- Region Stockholm ska dimensionera antalet utbildningstjänster och antalet verksamhetsförlagda utbildningsveckor inom relevanta vårdyrken efter behov.
- Region Stockholm ska utreda hur kontinuiteten och kvarstannandegraden kan öka, exempelvis genom en kontinuitetsbonus i form av ett lönetillägg eller andra åtgärder exempelvis inom bristyrken.

En behovsstyrd vård från en mångfald av vårdgivare

Region Stockholm har en stor mångfald av vårdgivare. Många privata och idéburna vårdgivare levererar uppskattad vård och är en viktig del av Stockholms sjukvård. Det stora utbudet av vårdgivare har stärkt valfriheten för patienterna och kortat köerna. Patienternas valfrihet och mångfalden av vårdgivare ska värnas.

För att värna, kvalitetssäkra och utveckla de befintliga vårdvalen ska en långsiktig utvecklingsplan tas fram som även förbättrar dialogen med vårdgivarna och samverkan med andra aktörer inom sjukvården. Där ska en kontinuerlig översyn av vårdvalen genomföras med rimliga intervaller i syfte att säkerställa att vårdvalen är ändamålsenliga och att utförarna har goda förutsättningar att möta patienternas behov. Översynen ska ske i samråd med berörda aktörer, däribland vårdgivare, kunskapsstyrningen, samt berörda professions- och patientorganisationer. Bärande principer för översynen ska vara bland annat tillgänglighet, patientsäkerhet och valfrihet, kvalitet, en jämlik och behovsstyrd vård, kompetensförsörjning och beredskap. Ersättningsnivåerna ska vara en del av översynen. I relevanta fall ska även frågor om hur risker för välfärdsbrottslighet kan förebyggas och motverkas beaktas.

Koalitionen är överens om att ha en driftsneutral syn på hälso- och sjukvården. Driftsform är ett medel, inte ett mål. För att kunna förbättra tillgängligheten måste regionen tillfälligt kunna använda alla verktyg som står till buds och all tillgänglig vårdkapacitet. Detsamma gäller för insatser som stärker patientnyttan och den behovsstyrda vården. Under mandatperioden ska inte några nya stora beslut som påtagligt påverkar balansen mellan mängden hälso- och sjukvård som bedrivs privat respektive i offentlig regi fattas. Idéburna vårdgivare ökar mångfalden inom vården och främjar nya arbetssätt; inte minst kan de spela en viktig roll i att nå och hjälpa grupper som av olika anledningar inte söker sig till den offentliga vården. Samverkan med idéburna vårdgivare och organisationer genom reserverade upphandlingar eller idéburet offentligt partnerskap ska övervägas där det är motiverat.

Möjligheten till geografiskt avgränsade vårdvalsområden ska ses över.

Regionen ska säkerställa att behovsprincipen styr när det kommer till medicinsk prioritering hos offentligt finansierade vårdgivare som har avtal med regionen, oavsett driftsform. Arbetet med vårdbehovsanalyser ska fortsätta och vara vägledande i planeringen av sjukvården i Region Stockholm.

Samtliga vårdgivare oavsett driftsform ska också bidra till utbildning, utveckling och forskning, samt till såväl kompetensförsörjning som hälso- och sjukvårdens beredskap och förmåga att hantera kris och ytterst krig. Detta förutsätter en god samverkan och nära dialog liksom att vårdgivares vilja att stötta och hjälpa till tas till vara i högre utsträckning än i dag.

- En utvecklingsplan för vårdvalen ska tas fram.
- Ersättningsnivåerna i många vårdval ska räknas upp för att säkra tillgången till god vård under den kommande mandatperioden.
- Samverkan och dialog med privata och idéburna vårdgivare ska stärkas, bland annat kring beredskapsfrågor och utvecklingen av vården.

En kollektivtrafik i världsklass

Region Stockholm har en kollektivtrafik i världsklass. De kommande fyra åren handlar om att göra den ännu mer attraktiv, så att fler vill resa med SL och Waxholmsbolaget och upplever att kollektivtrafiken tillgodoser deras behov av resande. Fler resenärer ger intäkter som bär mer trafik, och mer trafik kan locka fler resenärer. Målet är en attraktiv kollektivtrafik som fler reser med och som bidrar till en hållbar samhällsutveckling och mobilitet i hela länet.

En välfungerande kollektivtrafik är grunden för fler nöjda resenärer. Det som redan finns ska fungera: Bussar, tåg, färdtjänst och båtar ska gå i tid, hissar och rulltrappor ska vara i drift, fordon och stationer ska vara rena, trygga och tillgängliga för alla. Under mandatperioden ska Region Stockholm prioritera åtgärder som stärker den upplevda kvaliteten och resenärsupplevelsen och åtgärder som gör att fler har möjlighet att välja kollektivtrafiken framför bilen i vardagen. Mätningar av resandet ska utvecklas och förfinas för att möjliggöra bättre beslut om trafikering.

Kollektivtrafiken är beroende av en god personalförsörjning. Villkoren för kollektivtrafikens medarbetare ska vara goda och Region Stockholm ska arbeta aktivt för att det ska vara attraktivt att jobba i SL-trafiken.

Kollektivtrafiken ska kraftigt utökas i den takt som ekonomin tillåter och utifrån resenärernas behov. Detta ska ske i god dialog med länets kommuner. Innovation och nya arbetssätt är avgörande för ett effektivt trafikutbud, där varje krona ger så mycket trafik som möjligt. Detta förutsätter intäkter från biljetter, reklam och kommersiella verksamheter, och arbetet med att utveckla nya kommersiella intäkter ska intensifieras. Det ska finnas utrymme för innovation och utveckling i kollektivtrafiken: ny teknik, nya arbetssätt och på sikt ett möjligt ökat inslag av autonom trafik.

En robust kollektivtrafik förutsätter att befintlig infrastruktur, depåer och fordon underhålls och förnyas i tid. Underhåll och reinvesteringar ska prioriteras så att trafiken är tillförlitlig och störningarna blir färre.

- Åtgärder som stärker resenärsupplevelsen ska prioriteras under mandatperioden.
- Kollektivtrafiken ska kraftigt utökas i den takt som ekonomin tillåter och utifrån behov, i god dialog med länets kommuner.
- Det ska finnas utrymme för innovation och utveckling inom kollektivtrafiken.
- Underhåll och reinvesteringar i befintlig infrastruktur och fordon ska prioriteras för en robust trafik.
- Arbetet med kommersiella verksamheter ska intensifieras.

Utbyggnad av tunnelbana och spårväg

Den pågående och planerade utbyggnaden av tunnelbana och spårvägar, där Region Stockholm, staten och berörda kommuner är parter, bygger på långsiktiga överenskommelser om finansiering av utbyggd kollektivtrafik, men också om byggande av bostäder och andra investeringar i berörda kommuner.

Projekten har stor betydelse för Stockholmsregionens utveckling, där parterna har gemensamt ansvar för det fortsatta genomförandet.

Dessa stora infrastrukturprojekt är komplexa och innebär betydande investeringar för inblandade parter. Då avtalen inte tagit tillräcklig höjd för projekt- och indexrisker har tillskott krävts via tilläggsavtal i flera omgångar. En ny förhandling kommer att krävas för tunnelbaneutbyggnaden.

Färdigställande av pågående tunnelbaneutbyggnad inom Stockholmsförhandlingen ska fullföljas. Stopp i produktionen kommer att leda till ännu högre kostnader och ytterligare förseningar. För projekten inom Sverigeförhandlingen, där beslut om genomförande ännu inte fattats, krävs ett fortsatt arbete i enlighet med avtalad process och stegvisa kontrollstationer. Region Stockholm kommer i denna process vara en konstruktiv part i att fullfölja våra åtaganden enligt avtal förutsatt att övriga parter gör detsamma.

Kostnadsutveckling, tidplaner och genomförande ska fortsatt följas upp löpande. Vid större avvikelser ska orsakerna analyseras och alternativa lösningar prövas för att hålla nere kostnaderna och säkerställa att tidplanerna hålls. Erfarenheter från pågående och tidigare projekt ska tas till vara.

Framtida investeringar ska bygga på behovsanalyser av framtidens kollektivtrafik. En samlad utredning om hur kollektivtrafiken behöver utvecklas på lång sikt ska genomföras, med öppenhet för nya beslut i takt med att de ekonomiska förutsättningarna klarnar.

Trygg, trevlig och punktlig

Kollektivtrafiken ska vara trygg och trevlig, så att resan blir attraktivare och bättre. I dag står alldeles för många hissar och rulltrappor stilla för länge i väntan på att bli lagade. Region Stockholm ska stärka arbetet genom insatsteam för att korta tiden till reparation, bättre lagerhållning av reservdelar samt förbättrad uppföljning av stopp med ett tydligt resenärsperspektiv. Skador och åverkan på stationer och fordon ska åtgärdas skyndsamt så att miljöerna är hela och rena. 24-timmarsregeln för klottersanering ska införas även på pendeltågen.

Stationer och plattformar ska ses över utifrån resenärens upplevelse och tillgängligheten för personer med olika former av funktionsnedsättning, i dialog med

funktionsrättsorganisationer. Behovet av fler hissar, bättre vägledning och tryggare stationsmiljöer ska vägas in. Översynen ska även omfatta trygghets- och säkerhetsåtgärder, inklusive arbetet mot olyckor och suicid. Arbetet med suicidprevention med hjälp av AI-kameror ska stärkas genom successiv utökning till fler stationer, i kombination med andra åtgärder. Detta ska ske med respekt för den personliga integriteten.

Personalen i kollektivtrafiken ska finnas där den gör störst nytta för resenärernas trygghet och service. Synlig personal är också viktig utifrån trygghet och säkerhet vid incidenter. Arbetet ska ta tillvara erfarenheterna från pilotförsöket med förlängda öppettider i sekundärentréer. Bemanningen ska utvecklas i takt med att dagens biljettsystem och resenärernas behov förändras, i nära dialog med trafikutövare och fackliga organisationer. Personalens säkerhet ska särskilt beaktas. Kameraövervakade entréer ska även fortsatt kunna användas för att hålla stationer öppna längre, och det ska ses över hur trygghetskameror ska kunna installeras på fler lokalbanestationer där det är lämpligt. SL:s trygghetscentral ska stärkas.

Pendeltågen ska gå i tid. En stor del av förseningarna orsakas av brister i infrastrukturen och av spårspring, som Region Stockholm inte råder över. Samarbetet med Trafikverket ska fördjupas och störningshanteringen stärkas, så att resenärerna får bättre information och att trafiken snabbt kommer i gång igen efter stopp. Åtgärder mot spårspring ska drivas tillsammans med Trafikverket och berörda kommuner, där varje part ansvarar för sina åtgärder och kostnader.

Region Stockholm ska fortsätta driva på utvecklingen av SL-appens funktionalitet inom områden som störningsinformation och felanmälan, exempelvis genom pushnotiser eller annan teknisk utveckling.

- Trasig utrustning och skador på stationer och fordon ska åtgärdas snabbare, bland annat genom insatsteam och bättre lagerhållning av reservdelar.
- Stationer och plattformar ska ses över utifrån resenärsupplevelse, tillgänglighet och trygghet samt en enklare navigering, som grund för prioritering av åtgärder.
- Arbetet med suicidprevention med hjälp av AI-kameror ska utökas till fler stationer.
- Bemanningen ska utvecklas i dialog med trafikutövare och fackliga organisationer.
- Pendeltågens punktlighet ska stärkas i fördjupat samarbete med Trafikverket, inklusive åtgärder mot spårspring.
- SL-appens funktionalitet ska utvecklas.
- Trygghetskameror ska monteras på fler lokalbanestationer där det är lämpligt.

- 24-timmarsregeln för klottersanering ska införas även på pendeltågen.

Framkomlighet och nya förbindelser

Det ska bli enklare att resa på tvären mellan länets delar. Fler SL-expressbussar och tvärförbindelser ska byggas ut och det pågående arbetet inom ÅVS Expressbuss ska utvecklas med nya reserelationer. Ett viktigt steg i utvecklingen av expressbusslinjer är att öka tempot i arbetet, genom fler och snabbare gemensamma åtgärdsvalsstudier (ÅVS). Där utreds och prioriteras de mest lämpliga framkomlighetsåtgärderna med avseende på ekonomi och praktisk genomförbarhet. Avsiktsförklaringarna med kommunerna är också en viktig förutsättning för genomförandet av expressbusslinjer. Kollektivtrafiken till större arbetsplatsområden ska stärkas, inte minst för att bättre svara mot obekväma arbetstider.

Bussarna ska komma fram snabbare. Påstigning i alla dörrar är uppskattat av resenärerna, ökar framkomligheten och ger bättre komfort, och ska införas på fler busslinjer där det är lämpligt, under förutsättning att resandet med giltig biljett upprätthålls. Dialogen med polisen i samband med återkommande demonstrationer ska förbättras, för att undvika omläggning av busslinjer.

Nattrafiken ska stärkas i hela länet. Nattrafik med bussar, lokalbanor och pendeltåg ska förbättras. Flexibla nattstopp ska användas i större utsträckning för att öka tryggheten nattetid. Piloten med nattrafik på pendeltågen ska slutföras och utvärderas. Denna ska ligga till grund för eventuell fortsatt utökning av nattrafiken på pendeltågen, med hänsyn till behovet av underhåll av spår och fordon. Förutsättningarna för att förlänga trafikdygnet på Roslagsbanan ska utredas. Anslutningarna mellan pendeltåg, buss och båt ska förbättras, med särskild prioritet på passning vid dygnets sista turer.

Det pågående arbetet med övertagande av bussavtalet i egen regi för Sigtuna och Upplands-Väsby kommer att fullföljas under mandatperioden. Övriga avtalsområden kommer fortsatt att upphandlas. En välfungerande egen verksamhet i ett mindre bussavtal ger regionen en bättre utgångspunkt för att bedöma anbud, ställa rätt krav i kommande upphandlingar samt större förmåga att agera om en operatör inte levererar enligt avtal. Egenregiavtalet behöver efter en tids drift utvärderas för att följa upp om dessa kriterier uppnåtts.

Kollektivtrafiken behöver stärkas i områden där utnyttjandet är lågt. Dynamisk trafik utvecklas i samverkan med berörda kommuner och operatörer. Målet är bättre tillgänglighet och kortare restider till en lägre kostnad, och lösningarna ska på sikt bli en naturlig del av SL:s utbud och app.

Det ska vara enkelt att kombinera bil, cykel och mikromobilitet med kollektivtrafiken – det gör kollektivtrafiken mer attraktiv. Infartsparkeringarna ska i första hand komma dem

till del som reser vidare med SL, och därför ska en betallösning kopplad till SL-biljetten prövas. Möjligheten att i större utsträckning integrera externa hyrcykellösningar i kollektivtrafiksystemet ska utredas. Möjligheten till kombinerade resor ska stärkas. Vid inköp av nya fordon ska detta tas i beaktande. Region Stockholm ska pröva hur cykel och andra mikromobilitetsfordon kan tas med på fler delar av kollektivtrafiken och synliggöras i SL-appen, hur cykelställ ombord på lokalbanorna kan ordnas och hur fordon med batterier åter kan tillåtas ombord. En uppdaterad strategisk inriktning för kombinerad mobilitet ska tas fram.

Arlanda flygplats är inte bara en knutpunkt för resenärer som ska resa vidare med flyg, utan också en stor arbetsplats med många anställda. Kollektivtrafikandelen till Arlanda flygplats behöver öka. Därför ska SL-expressbussar till Arlanda utredas i syfte att införas.

Fler expressbussar och tvärförbindelser ska byggas ut, och tempot i arbetet med ÅVS Expressbuss ska öka.

- SL-expressbussar till Arlanda ska utredas i syfte att införas.
- Påstigning i alla dörrar ska införas på fler busslinjer där det är lämpligt.
- Piloten med nattrafik på pendeltågen ska slutföras och utvärderas.
- Nattrafiken med bussar, lokalbanor och pendeltåg ska förbättras.
- Förutsättningarna för att förlänga trafikdygnet på Roslagsbanan ska utredas.
- Passningen mellan olika trafikslag ska förbättras, särskilt vid dygnets sista turer.
- En betallösning kopplad till SL-biljetten ska prövas på infartsparkeringarna.
- Möjligheten att i större utsträckning integrera externa hyrcykellösningar i kollektivtrafiksystemet ska utredas.
- Dialogen med polisen vid återkommande demonstrationer ska förbättras för att undvika omläggning av busslinjer.

En färdtjänst att lita på

Färdtjänsten är en mycket viktig del av många invånares liv. Nöjdheten, tryggheten och tidpassningen inom färdtjänsten har ökat. Detta arbete måste fortsätta, till exempel genom att se över möjligheterna till bärhjälp. Färdtjänsten ska komma i tid och alla resenärer ska kunna känna sig trygga när de reser med den. Det ska inte spela någon roll var i regionen man bor för vilken kvalitet av färdtjänst man får. Med ett nytt trafikhanteringssystem ökar möjligheterna till bättre samplanering av resor och möjlighet att boka resor baserat på ankomsttid.

Fler äldre och personer med funktionsnedsättning ska kunna resa kollektivt utan att behöva färdtjänst. Ett pilotprojekt med utökad närtrafik, där färdtjänst och kollektivtrafik samordnas närmare, ska genomföras och utvärderas inför beslut om närtrafik i fler delar av länet. För att göra tillståndshanteringen för färdtjänsten enklare, tydligare, effektivare och mer rättssäker ska det utredas hur regionen ska ta ett större ansvar för processen, från utredning och tillståndsgivning till utförande. Ansökningsförfarandet för färdtjänst ska utvecklas och förenklas.

För resor till arbetspraktik behöver resenären i dag använda sina begränsade fritidsresor. Därför vill vi se över möjligheten till färdtjänstresor för arbetspraktik utan att använda fritidsresor. Fritidsresornas funktion behöver generellt ses över och utvecklas.

- Ett pilotprojekt med utökad närtrafik ska genomföras och utvärderas.
- Dynamisk trafik ska utvecklas där linjetrafiken inte räcker till.
- Möjligheten för färdtjänstresor till arbetspraktik ses över
- Ansökningsförfarandet för färdtjänst ska utvecklas och förenklas.
- Färdtjänstresor ska kunna bokas baserat på ankomsttid.

Skärgårds- och pendelbåtstrafik

Region Stockholm bedriver både skärgårds- och pendelbåtstrafik som kopplar ihop bostadsområden, stadsdelar, ösamhällen och kommuner med varandra.

Utbyggnad av pendelbåtstrafik kräver långsiktighet och samverkan. Pågående arbete med ny pendelbåtstrafik i Mälaren och mellan Ropsten-Täby fortsätter. Även arbetet med avsiktsförklaringar tillsammans med berörda kommuner fortlöper. Nya tvärförbindelser med pendelbåtstrafiken utreds och utbyggnaden fortsätter i den takt som ekonomin tillåter likt resten av kollektivtrafiken i stort.

Region Stockholm behöver investera i både nya fartyg och i den befintliga flottan. Pågående investeringsprocess för nya skärgårdsfartyg fortsätter enligt plan, och investeringar sker i både den befintliga fartygsflottan (inklusive Saxaren och V-båtarna) och i nya fartyg.

Regionen ska aktivt verka för att en pendelbåtsbrygga i Gamla stan färdigställs för att möjliggöra bättre kollektivtrafikanslutningar.

Den som bor i skärgården ska ha bättre möjlighet att ta del av arbete, kultur och föreningsliv på kvällstid. Ambitionen är att turtätheten och kvällstrafiken i skärgården ska utökas och att passningen mellan båt och buss säkras.

Färdtjänsten i skärgården ska förbättras i syfte att säkerställa trygga, tillgängliga och säkra transporter för fastboende i skärgården.

Den gröna omställningen för sjötrafiken fortsätter med målsättningen om 100 procent förnybara drivmedel 2030. Övergången till förnybara drivmedel sker både i nya och befintliga trafikavtal. Regionen ska fortsätta arbeta med innovation inom sjötrafiken för att öka energieffektiviteten och minska bränsleförbrukningen samt utveckla laddinfrastrukturen. Det historiska tonnaget ska bevaras.

- Pågående arbete med ny pendelbåtstrafik i Mälaren och mellan Ropsten-Täby fortsätter.
- Pågående investeringsprocess för nya skärgårdsfartyg fortsätter enligt plan, och investeringar sker i både den befintliga fartygsflottan (inklusive Saxaren och V-båtarna) och i nya fartyg.
- Ambitionen är att turtätheten och kvällstrafiken i skärgården ska utökas och passningen mellan båt och buss säkras.
- Färdtjänsten i skärgården ska förbättras.
- Nya tvärförbindelser med pendelbåtstrafiken utreds.

Biljetter och priser

Biljettsystemet ska bli enklare och mer attraktivt för resenärerna. Utbudet av biljetter ska utvecklas på ett sätt som lockar resenärer till kollektivtrafiken, uppmuntrar till lojalitet och stärker kollektivtrafikens ekonomi. SL ska arbeta mer aktivt och effektivt med försäljning och med att stärka sitt rykte samt uppfattas positivt av resenärerna.

En biljettutredning ska tillsättas för att stärka biljettutbudets attraktivitet och ökad tillgänglighet till kollektivtrafiken. Utredningen ska även utvärdera effekterna av höstens halverade biljettpriser. Målet är att fler ska resa med kollektivtrafiken. Detta ska stärka kollektivtrafikens konkurrenskraft mot bil och taxi. Det ska också bli enklare för företag, arbetsgivare och kommuner att köpa biljetter. Förslagen ska vägas mot effekterna på intäkter och resande.

De billigaste biljetterna kräver i dag att resenären betalar hela summan på en gång. Möjligheten att betala års-, termins- och skolbiljetter samt fritidskort månadsvis ska prövas, så att även hushåll med små marginaler kan ta del av de lägsta priserna. Pilotförsök med capping för dygnsbiljett ska genomföras med målet att införa capping på månadsbiljett.

Den planerade piloten med billigare Movingobiljett för Mälartåg inom Region Stockholm ska utvärderas och ligga till grund för vidare ställningstagande. Biljetten gör det enklare och mer attraktivt att välja kollektivtrafik för fler resenärer i länet, samtidigt som den kapacitet som finns i Mälartågssystemet tas tillvara.

- En biljettutredning ska tillsättas för att stärka biljettutbudets attraktivitet och ökad tillgänglighet till kollektivtrafiken.
- Pilotförsök med capping för dygnsbiljett ska genomföras med målet att införa capping på månadsbiljett.
- Effekterna av de halverade biljettpriserna ska utvärderas inom ramen för biljettutredningen.
- Det ska bli enklare för företag, arbetsgivare och kommuner att köpa SL-biljetter.
- Månadsbetalning av års-, termins- och skolbiljetter samt fritidskort ska prövas.
- SL ska arbeta mer aktivt med försäljning.
- Det rabatterade priset i förhållande till ordinarie pris ska vara oförändrat.

En levande resenärsmiljö med bättre service

Kollektivtrafikens fysiska miljöer ska bli mer attraktiva för resenärerna. Servicen ska förbättras. Fler företag och verksamheter ska kunna etablera sig i kollektivtrafikens utrymmen; levande stationer med handel och service ökar både tryggheten och intäkterna. Hur kulturutövning kan möjliggöras i kollektivtrafikens miljöer, med hänsyn till resenärernas behov av lugn och trygghet, ska utredas. För att öka kollektivtrafikens attraktivitet vill vi också verka för fler toaletter i kollektivtrafikens miljö, och utreda en betallösning via SL-kortet eller via betalkort.

Region Stockholm ska öka mängden egenproducerad el. Trafikförvaltningen har tagit fram en plan för solceller på plattformstak och markytor. Det sänker energikostnaderna, minskar klimatavtrycket och stärker beredskapen. Solceller ska byggas ut i enlighet med planen.

Fler källor till finansiering av kollektivtrafiken ska utvecklas. Reklamen i kollektivtrafiken är en viktig intäktskälla. Vi vill pröva hur reklamytorna kan utvecklas för att stärka intäkterna, med hänsyn till resenärsmiljön. och konsten i kollektivtrafiken.

Region Stockholm ska fortsätta arbetet med att hitta framtida finansieringsmodeller för att bedriva och fortsätta bygga ut kollektivtrafiken.

- Reklamytorna i kollektivtrafiken ska kunna utvecklas, med hänsyn till resenärsmiljön och konsten.
- Fler företag och verksamheter ska kunna etablera sig i kollektivtrafikens utrymmen där det bedöms möjligt.
- Fler toaletter i kollektivtrafikens miljö och en betallösning via SL-kortet eller betalkort ska utredas.

- Solceller ska byggas ut i enlighet med den färdiga utredningen.

Europas mest attraktiva och hållbara storstadsregion

Stockholmsregionen ska vara Europas mest attraktiva och hållbara storstadsregion att bo, leva och verka i. Den regionala utvecklingsplanen pekar ut en riktning och skapar grund för regional kraftsamling. Det handlar om att skapa en globalt ledande tillväxt- och kunskapsregion. Regionen ska vara tillgänglig, resurseffektiv och robust utan klimatpåverkande utsläpp. Jämlikhet, trygghet och inkludering är viktigt för att skapa en god livsmiljö i vår region. Det förverkligas genom dialog med kommuner och andra aktörer som tillsammans skapar en attraktiv och hållbar storstadsregion.

Regional utveckling för en mer attraktiv Stockholmsregion

Stockholmsregionen har allt, från innerstadsmiljöer till landsbygd och skärgård. Det ska vara möjligt att leva ett gott liv i hela länet. Ett fokus på utveckling av de regionala stadskärnorna bidrar till investeringar i bostäder, arbetsplatser, kultur och idrott i fler delar av regionen. Det skapar trygga och levande stadsmiljöer och med väl fungerande tvärförbindelser, inte minst genom en stärkt kollektivtrafik, underlättas resande. Det regionala utvecklingsuppdraget ska bidra till goda uppväxtvillkor i hela länet och att minska olika typer av inomregionala och socioekonomiska skillnader. Det handlar om tillgång till service, arbetsplatser och utbildning, men också kultur, idrottsplatser, grönområden och kollektivtrafik. Ett viktigt perspektiv i detta arbete är också trygghet.

Region Stockholm ska fortsätta verka för en mer tillgänglig och livskraftig landsbygd och skärgård. Landsbygden och skärgården ska vara levande och attraktiva platser där människor kan bo och verka och besöka – året runt. Insatserna för förlängd säsong i skärgården ska fortsätta. Skärgårdsstiftelsen är en viktig aktör i skärgården och behöver få fortsatt stabila ekonomiska förutsättningar från Region Stockholm. Samtidigt behöver Skärgårdsstiftelsens egen finansiering stärkas. Service- och beredskapspunkter för bättre lokal service, ökad trygghet och fler möjligheter till företagande och jobb året runt ska utvecklas. Regionen ska även verka för en robust digital infrastruktur i hela länet, inklusive skärgård och landsbygd. Region Stockholm vill därtill bidra till en frisk havsmiljö och ett mer hållbart småskaligt fiske.

En väl fungerande transportinfrastruktur är helt avgörande för alla som bor och verkar i Stockholms län. Det handlar både om hur människor får vardagen att gå ihop och om företags möjligheter att verka och växa i hela länet. Region Stockholm ska främja ett transporteffektivt resande med en ökad andel hållbara transporter. De regionala cykelstråken behöver byggas ut i dialog med länets kommuner. Det kan även finnas ett behov att verka för sammanhängande cykelförbindelser utanför de regionala

cykelstråken i syfte att stärka besöksnäringen, näringslivet och attraktionskraften i hela länet. Fler och attraktiva infartsparkeringar för bil och cykel ökar möjligheterna för ett hållbart resande.

Spår och vägar ska underhållas och utvecklas i takt med behoven och de ekonomiska ramarna i nationell plan och länsplan för transportinfrastrukturen. Inriktningen i länsplan för transportinfrastrukturen 2026–2037 ligger fast. Region Stockholm ska verka för att trängselskatten regionaliseras. Koalitionen ska hedra avsiktsförklaringen om Östlig förbindelse. Region Stockholm följer Trafikverkets pågående utredning inom ramen för den nationella planen, som ska ligga till grund för en bedömning av projektet inför nästa planperiod. Eventuella nya beslut rörande östlig förbindelse tas av staten.

Region Stockholm ska tillsammans med kommuner och andra aktörer ta ett samlat grepp om framkomlighetsfrågor. Arbetet ska bygga på dialog och bidra med underlag för framtida åtgärder.

En livskraftig, konkurrenskraftig, och robust region i såväl freds- som krigstid kräver att Region Stockholm stärker motståndskraften i sina samhällskritiska verksamheter. Det innebär bland annat att främja, och öka användningen av, lokalproducerade livsmedel, stärka länets energiproduktion och förbereda verksamheter, fastigheter, anläggningar och länet för extrema väderhändelser.

Befolkningen i Stockholmsregionen fortsätter att öka, men i en lägre takt än tidigare. Det behöver byggas fler bostäder i Stockholmsregionen, och det är viktigt att det finns ett utbud av olika typer av upplåtelseformer och bostäder som passar i olika skeden av livet. Bostadsförsörjningen i Stockholmsregionen ska möta och utformas efter människors behov och efterfrågan. Den regionala utvecklingsplanen bidrar till att lösa regionala och mellankommunala frågor, vilket är en förutsättning för att kommunerna ska kunna ta sitt ansvar för hur den enskilda kommunen ska utvecklas. Dialogen med kommunerna ska stärkas och regionala initiativ ska fortsatt utformas med hänsyn till kommunernas självbestämmande och planmonopol.

Elflyg och avancerad drönarteknologi har potential att förändra förutsättningarna för logistik, sjukvårdstransporter och beredskap. Region Stockholm behöver medverka till att infrastruktur och regelverk utvecklas för att dra nytta av framtidens luftburna transporter och på ett säkert sätt hantera ett ökat flygande över Stockholmsregionen.

- Utveckla de regionala stadskärnorna och knyt samman med tvärförbindelser, inte minst genom stärkt kollektivtrafik.
- Region Stockholm ska fortsätta verka för en mer tillgänglig och livskraftig landsbygd och skärgård.
- De regionala cykelstråken ska byggas ut i dialog med länets kommuner.

- Spår och vägar ska underhållas och utvecklas i takt med behoven och ramarna i nationell plan och länsplan.
- Motståndskraften i regionen ska stärkas genom lokalproducerade livsmedel, ökad energiproduktion och klimatanpassade fastigheter och anläggningar.
- Region Stockholm ska verka för att trängselskatten regionaliseras.

Tillväxt och näringsliv för en mer konkurrenskraftig region

Stockholmsregionen ska ha ett starkt och växande näringsliv som skapar arbetstillfällen och bidrar till hela Sveriges utveckling. Stockholm har ett innovationskraftigt näringsliv med starka start-ups och världsledande företag i kreativa branscher. Men Stockholm är också en industriregion. Inom allt från fordonssektorn till life science finns en kunskapsintensiv industri som bryter ny mark, skapar tusentals jobb och banar vägen för den gröna omställningen.

Många företag, inte minst inom teknik- och industrisektorn, uppger att kompetensbristen är deras största tillväxthinder. Genom ett nära samarbete mellan utbildningsaktörer, arbetsgivare, kommuner och regionen kan statusen på relevanta utbildningar höjas, matchningen på arbetsmarknaden förbättras och fler människor ges möjlighet att etablera sig eller ställa om till bristyrken. Stockholm ska också vara en attraktiv region för internationell kompetens, investeringar och företagsetableringar.

För att stärka företagsklimatet krävs en samordnad och lösningsorienterad offentlig sektor. Regelverk och administrativa processer behöver vara tydliga, förutsägbara och proportionerliga. Region Stockholm och kommunerna bör tillsammans med näringslivet identifiera hinder, förenkla kontakterna med det offentliga och skapa bättre förutsättningar för företagande.

Region Stockholm ska fortsätta att främja samverkan med näringslivet. Genom att stärka och utveckla Stockholmsregionens näringslivsråd skapas en fast arena för samverkan med strategiskt viktiga branscher, i syfte att Stockholmsregionen förblir en av Europas mest attraktiva, innovativa och hållbara regioner.

Regionens internationella position ska tas till vara genom ett strategiskt arbete med EU, andra europeiska regioner och internationella nätverk. Ett aktivt påverkansarbete, regionala partnerskap och stärkt kompetens för att säkra EU-finansiering kan främja kunskapsutbyte och bidra till nya investeringar, samarbeten och etableringar i Stockholmsregionen.

- Kompetensarena Stockholm ska stärkas för att förbättra kompetensförsörjningen och matchningen på arbetsmarknaden.

- Region Stockholm ska verka för att förbättra talangattraktionen till Stockholmsregionen.
- Region Stockholm ska verka för att minska regelkrångel för företag.
- Region Stockholm ska stärka samverkan med kommunerna och näringslivet.
- Region Stockholm ska bli bättre på att attrahera EU-investeringar till Stockholmsregionen.
- Region Stockholm ska stärka internationella relationer inom EU och med viktiga regioner i Europa.

Stockholmsregionen – ett föredöme i klimatomställningen

Koldioxidbudgeten för Stockholms län anger att de klimatpåverkande utsläppen behöver minska med minst 12,5 procent årligen om länet ska uppfylla sin del av Parisavtalet. För att nå målet om netto-noll klimatpåverkan 2045 i Stockholms län behöver arbetet för minskade utsläpp fortsätta och intensifieras. Fungerande och utbyggd kollektivtrafik är en nyckel för hela samhällets klimatomställning. En annan är att skynda på elektrifieringen av transportsektorn.

Arbetet inom Klimatarena Stockholm – en viktig plattform för kunskapsutbyten och samverkan inom klimatområdet – ska fortsätta och utvecklas för att minska klimatutsläppen. Region Stockholm ska även verka för en hållbar och resurseffektiv masshantering i Stockholms län, för att underlätta minskade utsläpp i infrastrukturprojekt.

- Arbetet för minskade utsläpp ska fortsätta och intensifieras för att nå netto-noll klimatpåverkan 2045.
- Elektrifieringen av hela transportsektorn ska påskyndas.
- Arbetet inom Klimatarena Stockholm ska fortsätta och utvecklas för att minska klimatutsläppen.
- Region Stockholm ska verka för en hållbar och resurseffektiv masshantering i Stockholms län.

Region Stockholms verksamheter går före i klimat- och hållbarhetsarbetet

Region Stockholm ska vara en ledare i omställningen till ett ekologiskt och socialt hållbart samhälle. Region Stockholm ska bedriva ett långsiktigt, målmedvetet och

sammanhållet arbete för att minska såväl de direkta klimatpåverkande utsläppen som de utsläpp som uppstår i våra värdekedjor. Genom att prioritera kostnadseffektiva insatser i ett tidigt skede kan Region Stockholm minska risken för högre kostnader längre fram och samtidigt stärka beredskap, robusthet och självförsörjningsförmåga. Arbetet med hållbar upphandling stärks genom fortsatt samverkan, central vägledning, systematisk uppföljning och långsiktiga förutsättningar.

Cirkularitet och resurseffektivitet ska stärkas och genomsyra hela Region Stockholms verksamhet – från inköp, investeringar och byggprojekt till vård, kollektivtrafik, fastigheter och värdekedjor. Nämnder och bolag ska ta ansvar för att minska verksamheternas klimatutsläpp i linje med klimathandlingsplanen. Några av de viktigaste åtgärderna är att elektrifiera fordonsflottan, energieffektivisering, återbruk inom byggprojekt, resurseffektiv materialanvändning inom hälso- och sjukvården med bibehållen patientsäkerhet, och satsningar på mindre klimatbelastande varor och produkter.

Utbyggnaden av solceller inom Region Stockholms fastigheter och anläggningar ska fortsätta. På Region Stockholms parkeringsplatser ska det finnas möjlighet till laddning av elfordon och tillgång till laddpunkter med snabbladdning för taxi, färdtjänst och vårdverksamhetens bilar. Möjligheten att reservera platser för bildelning ska ses över.

Samtidigt ska Region Stockholm stärka förutsättningarna för jämlika livsvillkor, mänskliga rättigheter och lika möjligheter. Regionen ska utvecklas som en inkluderande och tillgänglig organisation där människors olika behov och förutsättningar tas till vara. Hållbarhet, delaktighet och social sammanhållning ska prägla beslut, prioriteringar och verksamhet i hela Region Stockholm.

- Region Stockholm ska fortsätta minska utsläppen av växthusgaser, bland annat genom elektrifierad fordonsflotta, energieffektivisering och en resurseffektiv materialanvändning och fler cirkulära flöden i hälso- och sjukvården.
- Region Stockholm ska utveckla och intensifiera arbetet med att kartlägga och minska våra konsumtionsbaserade utsläpp.
- Region Stockholm ska stärka förutsättningarna för jämlika livsvillkor, mänskliga rättigheter och lika möjligheter och delaktighet.

Ökad internationell tillgänglighet

Tillgängligheten till Stockholmsregionen med flyg, tåg och båt har stor betydelse för regionens internationella konkurrenskraft och möjlighet att attrahera både besökare och investeringar till vår region.

För Stockholmsregionens internationella tillgänglighet behövs en utveckling av alla typer av resande och transporter, där hela transportsektorn steg för steg behöver ställas om för att bidra till tillväxt och klimatomställning. Landets stambanor behöver underhållas, stärkas och byggas ut för att öka transporter och resande med tåg, inte minst mellan Skandinaviens huvudstadsregioner. Elektrifieringen av vägtrafiken ska snabbas på, inte minst för tyngre transporter. För flyget ska omställningen till förnyelsebara bränslen och elektrifiering skyndas på i linje med flygbranschens mål om ett klimatneutralt kommersiellt inrikes- och utrikesflyg senast 2045. Arlanda ska vara det naturliga internationella navet för flygets gröna omställning.

Arlanda behöver stärkas för att öka Stockholmsregionens och hela Sveriges internationella konkurrenskraft och tillväxt. Tillgängligheten behöver utvecklas med fler direktlinjer till för Sverige viktiga handelspartners och storstadsregioner. Det handlar om hur framtidens industrier, exportsuccéer och akademiska landvinningar ska skapas.

Tillgängligheten till Arlanda flygplats med landtransporter måste förbättras, särskilt med utökad kollektivtrafik. Koalitionen vill öka tillgängligheten till Arlanda med SL-expressbussar, ökad turtäthet för pendeltåg, nattpendel och bättre stationslägen för bussar. Arlandas utveckling är dock beroende av många olika parter. Ett exempel är stationsavgiften på Arlanda. Ett borttagande av stationsavgiften skulle leda till ett ökat kollektivtrafikresande. Därför behöver Region Stockholm ta ledartröjan för att samla stat, kommuner och andra aktörer för att utveckla och stärka Arlanda.

Framtiden för Bromma flygplats är inte en fråga för Region Stockholm att besluta om. Swedavias avtal om flygplatsen löper ut 2038. Region Stockholm ska verka för att viktiga perspektiv, inte minst för sjukvård och beredskap i Stockholmsregionen beaktas i den fortsatta statliga processen kring Bromma flygplats.

- Sveriges stambanor behöver stärkas och byggas ut, inte minst mellan Skandinaviens huvudstadsregioner.
- Flygets omställning till förnyelsebara bränslen och elektrifiering ska skyndas på och Arlanda ska vara det naturliga internationella navet för flygets gröna omställning.
- Arlanda ska ha fler direktlinjer till viktiga handelspartners och storstadsregioner.
- Region Stockholm ska verka för att stationsavgiften vid Arlanda C ska tas bort.
- Tillgängligheten till Arlanda ska öka med expressbussar, ökad turtäthet för pendeltåg och nattpendel.
- Region Stockholm ska ta ledartröjan för att samla stat, kommuner och andra aktörer för att utveckla och stärka Arlanda.

Ett levande kulturliv

Den fria kulturen är en förutsättning för demokratin. Den skapar sammanhållning och gör Stockholmsregionen mer attraktiv. Det är staten och kommunerna som bär huvudansvaret för en stor del av kulturpolitiken, men Region Stockholm har också en viktig roll att fylla. Kulturbudgetens anslag ska öka. Regionen kan dock inte göra allt. För att uppnå en levande kulturregion krävs en långsiktig och hållbar finansiering där kulturen vilar på flera ben. Offentlig finansiering är avgörande för att skapa stabila villkor och garantera tillgänglighet och bredd, medan samarbeten med civilsamhälle, näringsliv och ideella aktörer kan bidra till förnyelse och mångfald. Tillsammans skapas förutsättningar för ett fritt, dynamiskt och levande kulturliv i hela Stockholmsregionen.

Politiken ska fortsatt stärka kulturen med en fast princip om armlängds avstånd.

Region Stockholm ska verka för att skapa förutsättningar att alla människor i hela länet ska kunna ta del av kultur. För detta arbete är stödet till föreningslivet, folkbildningen och det fria kulturlivet centralt och ska värnas. Det är viktigt att aktörer som finns tar del av regionens kulturstöd uppfyller kraven och följer reglerna för stödgivning. Stödvillkor ska utformas för att stävja fusk och oegentligheter.

Folkbildningen är en grundpelare i regionens demokratiska utveckling. Genom folkhögskolor och studieförbund möts människor från alla delar av länet med ambitionen att lära och växa tillsammans med andra. Region Stockholm ska stärka folkbildningen och arbeta för att fler nås av dess viktiga uppdrag.

Det är särskilt angeläget att kulturen når hela länets barn och unga. Regionen ska utreda möjligheten till ett kulturhandslag för barn och unga med länets kommuner. Region Stockholm ska även utreda möjligheterna för ett IOP eller samverkansavtal med relevanta aktörer i syfte att stärka kulturlivet på landsbygd och i skärgård. Region Stockholm ska utreda hur kulturlivets infrastruktur kan stärkas. Möjligheten att hyra ut vakanta lokaler i regionens ägo till kulturaktörer ska undersökas.

Den konstnärliga utsmyckningen av hälso- och sjukvården ska vara hälsofrämjande. Här har sjukhusparkerna och sjukhusbiblioteken en viktig roll som behöver utvecklas. Region Stockholm ska fortsätta arbetet med kulturzoner i kollektivtrafiken och konstväxlingarna i tunnelbanan ska utökas. Arbetet med kultur och hälsa inom vårdverksamheter bör utvecklas. En viktig del i detta är att stärka kompetenscentrum för kultur och hälsa, ett nav för kulturens effekt på den psykiska och fysiska hälsan. Kulturen i kollektivtrafiken och hälso- och sjukvården bidrar till ökat välbefinnande och levande miljöer.

Region Stockholms stöd till Film Stockholm AB ska stärkas så att fler film- och TV-produktioner förläggs i länet. Av den totala investerade summan i Film Stockholm har uppemot tio gånger så mycket återinvesterats i det lokala näringslivet, tjänster och arbetstillfällen. Att stärka filmfonden är av både kulturell och ekonomisk vikt.

Region Stockholm är huvudfinansiär för stiftelsen Konserthuset. Verksamheten är viktig för regionens kulturliv, attraktionskraft och för barn och unga. En stabil offentlig finansiering skapar goda förutsättningar för att attrahera ytterligare privat finansiering.

Det finns en stor mängd konstverk i Region Stockholms konstlager. För att möjliggöra att konsten används på ett ändamålsenligt sätt bör det utredas hur magasinerade konstverk kan återaktualiseras för framtida användning, tas tillvara på annat sätt eller säljas. Kultur stärker välbefinnandet hos människor och har positiva effekter för hälsan. Fler barn och unga ska få tillgång till regionfinansierade kulturupplevelser inte minst via skolor och förskolor samt även på lov.

Fler ska ha möjlighet att upptäcka länets kulturarv och historia. Stockholms läns museum har tillsammans med hembygdsföreningarna och kulturarvsrörelsen en viktig roll i detta. Fler ska ha möjlighet att upptäcka museet, både digitalt och fysiskt, exempelvis genom pop up-verksamhet. Regionbiblioteket har en viktig samordnande funktion för länets bibliotek och ska fortsatt bidra med sin kunskap till folkbibliotekens personal, inte minst vad gäller arbetet mot desinformation.

Region Stockholm ska stärka arbetet riktat till de fem nationella minoriteterna. Regionens samråd med de nationella minoriteternas organisationer ska fortsätta, bland annat i syfte att se över hur regionens olika kulturstöd kan bidra till att synliggöra de nationella minoriteterna. Regionen ska ta sitt ansvar som förvaltningsområde för finska, samiska och meänkieli. Kompetensen att uppfylla skyldigheten att erbjuda kommunikation på finska, samiska eller meänkieli i ärenden där den enskilde är part, ska säkerställas. Regionen ska utveckla samverkan med relevanta aktörer för att motverka antisemitism och stärka judiskt liv i Stockholm.

Kulturförvaltningen ansvarar för Regionarkivet. Regionarkivet förvarar, vårdar och tillgängliggör kunskap som har stor betydelse för både forskning och det regionala kulturarvet. Region Stockholm ska värna verksamheten samt säkerställa att det finns resurser för arbetet med E-arkiv. Kulturförvaltningens och Regionarkivets arbete med att stärka den kulturella beredskapen i händelse av kris eller krig ska fortsätta.

- Det pågående arbetet med kulturrabatter knutna till SL-kortet ska vidareutvecklas för att tillgängliggöra kulturlivet.
- Film Stockholm ska stärkas för att bidra till Stockholmsregionens näringsliv och möjliggör konkurrenskraft.
- Fler ska kunna upptäcka Stockholms läns museum exempelvis genom pop up-verksamhet.
- Fler barn och unga ska få tillgång till regionfinansierade kulturupplevelser inte minst via skolor och förskolor samt även på lov.
- Region Stockholm ska se över det egna konstutbudet.

- Regionarkivets verksamhet ska värnas, och det kulturella beredskapsarbetet ska stärkas.
- Att utreda möjligheterna till ett samverkansavtal eller IOP med relevanta aktörer för att stärka kulturlivet på landsbygd och i skärgård.
- Kulturzoner i kollektivtrafiken ska etableras.